

GAZETA LWOWSKA.

We Wtorek dnia 27. Lipca 1813.

Wiadomości kraiove.

Ze Lwowa. — C. K. Rząd krajowy Galicyjski wydał następujące pisma okólne, które w nadesłaném urzędowém tłumaczeniu umieszczamy:

I. Podług Dekretu Kancelaryi nadwornéy z dnia 13. Maia r. b. raczył N. Pan rozporządzić, iż wydany Patent pod d. 13. Marca r. b. względem Loteryi numerowéy, od dnia 1. Sierpnia r. b. skutkować zaczyna. We Lwowie dnia 25. Maia 1813.

II. Wysokim Dekretem Kommissyji nadwornéy Edukacyjnéy, z dnia 21. Maia r. b. stosownie do naywyższego rozporządzenia wydanym, zakazano jest Praktykantóm, lub też ustanowionym już przy którymkolwiek bądź Władzy Urzędnikóm, nabycie nauk, tak publicznym, jako też prywatnym sposobem, w celu pozyskania wtéy miérze zaświadczeń. Co niniejszém do powszechnéy podaie się wiadomości. We Lwowie dnia 18. Czerwca 1813.

Późniejszyém pismémok ólném pod dniem 24. Czerwca ustanowioną została w Galicyi od d. 1. Sierpnia do ostatniego Grudnia r. b. opłata za iazdę pocztową od iednego konia i pojedynczéy stacyi na Jeden Złoty Réński w W. W. dla tego, że ceny obroku i innych potrzeb pocztowych zawsze ieszcze wysoko stóia.

Z Wiednia d. 15. Lipca. — N. Cesarz i Król stacął d. 6go b. m. w Dobrach kameralnych Brandeis.

Dniem wprzódy pojechał tam fakże z Pragi Jego Cesarzowicowska Mość Arcy-Xiążę, W. Xiążę Wirchurski.

Z Pragi d. 7. Lipca. — Codzién zieżdżają się tu osoby należące do Ciąła dyplomatycznego. Kongres ma się rozpocząć. JW. Hrabia Metternich, Minister interessów zagranicznych, spodziéwanym iest tu d. 11go b. m.

Dnia 28go p. m. umarł tu Królewsko-Pruski Jen. Porucznik Scharnhorst na ranę, którą dostał w bitwie pod Lützen. Rana ta zdawała się z początku nieznaczącą, lecz zapadł potém w bardzo niebezpieczną gorączkę, i musiał umrzeć pomimo wszelkich środków sztuki lekarskiej. Dnia 30go Czerwca pochowano go ze wszelkiemi woyskowemi honorami, należącemi się stopniowi jego.

Wiadomości zagraniczne.

Hiszpania.

Według doniesień Angielskich ruszył Lord Wellington d. 20. Maia z głównéy kwatéry swoiéy Freneydy (w Portugalii) dla pociągnięcia zcátém swoiém woyskiem ku stanowiskóm woyska Francuzkiego. Dnia 22. Maia była główna Angielska kwatéra w Ciudad Rodrigo, a siły Francuzkie były zgromadzone między Villa-Franca i Valladolid, i zdawały się chcieć bronić u-porczywie téy posady. Spodziéwano się zcátém niezabawem wiadomości o walnéy bitwie.

Dzienniki Londyńskie podaia siłę Angielską w Hiszpanii na 70,000 ludzi. Między tymi iest 40,000 Anglików i 3000 artylerzystów Angielskich. Reszta składała się z woyska Portugalskiego. Woyska Hiszpańskie, na których współdziałaniu z pewnością polegać nie można, nie są wcale do tego policzone.

List z Alikantu pod d. 10. Maia umieszczony w dziełnikach Angielskich zawiera tę wiadomość, że dowodzący tamże Angielski Jen. Murray dla zrobienia dywersyi na korzyść posuwającego się woyska Angielskiego, tudzież dla obeyscia woyska Francuzkiego zwanego Arragońskim i zostającego pod rozkazami Marszałka Xięcia Albufery (Suchet), chciał tegoż Xięcia zatrudnić dywizjami Jener. Elio, Roche i Wittingham, sam zaś wzmacniwszy się Hiszpanami próbować z największą częścią woysk swoich wylądowania ze strony morza nad Ebrem.

Zdaie się, że próba ta nastąpiła i nie powiodła się. Przynajmniéj zawieraia dzienniki Francuzkie poprzednicze wiadomości z Perpignan, według których wylądowało pod Salou wyżey Ebru 13000 ludzi złożonych z Anglików i Hiszpanów, i przypuściło szturm do Tarragony; ale załoga Jen. Maurycego Mathieu, tudzież woyska Francuzkie przybyłe z Barcelony pobity ich zupełnie, i przymusiły ich po stracie 3 do 4000 ludzi do rzucenia się w nieładzie na statki i odpłynienia. — Są także wiadomości, że i w Kastylii miały zayść d. 28go i 29go Maia żywe potyczki, w których woyska Hiszpańskie pod sprawą Jener. Odonel znakomitą stratę ponieść miały.

O korzyściach, które Marszałek Xięę Albufery odnieść miał nad Ebrem, nie ogłoszono ieszcze w Paryżu żadnych urzędowych doniesień; iednakże doniosły późniéj dzienniki Paryzkie, że wystany do Hiszpanii goniec z doniesieniem rzeczonemu Marszałkowi o potęgu iego małżonki, powróciwszy z tamtąd d. 3. Lipca do Paryża rozszerzył tę wiadomość, że Marszałek ten pobit zupełnie Anglików, którzy pod sprawą Jen. Murray wylądowali z 18000 ludzi i liczną artyleryą pod Tarragoną, i że ich do zostawienia 130 służących do obłężenia dział i nayspieszniejszego odpłynienia przymusił. Dowodzący w Tarragonie Jenerał Bertoletty trzymał się tam tak długo, póki Marszałek nie nadciągnął i na Anglików nie uderzył. Marszałek ten powrócił iednakże wktótce potem do Walencyi dla wsparcia pozostałego tamże Jener. Harispe, którego iuż zastał w potyczce z Xięciem del Parque, który chcąc korzystać z odeyscia Marszałka do Katalonii, starał się posunąć z téj strony z woyskami swoimi.

Gazeta Wrocławska pod d. 19. Lipca

zawiera pod artykułem „Rozmaite wiadomości“ następujące doniesienie:

Według pewnych wiadomości odniosły sprzymierzone Angielsko - Portugalskie woyska nad Francuzami stanowiące zwycięztwo; Francuzi utracili całą swoją artyleryę, tabory i cofnęli się w naywiększym nieporządku do Biskai. Zwycięzkie woyska ścigały przy odeysciu gońca nieprzyziaciela, i nie zostawiały mu żadnego czasu do skupienia się znowu. Wypadki tego wielkiego zwycięztwa nie mogą być wcale ieszcze ocenionemi. Goniec Francuzki, który stanął d. 4. Lipca w Dreźnie przywiózł tamże pierwszą o tém wiadomość, która zgadza się bardzo z nadeszłą do nas wiadomością. Pierwszym skutkiem tego było, że d. 5. Lipca Marszałek Soult kuryierskimi końmi z Dreznia wyjechał.

F r a n c y a.

N. Cesarz Napoleon potwierdził Uchwałę Synatu wydaną na nadzwyczajném posiedzeniu d. 5. Lipca, a przedłużającą ieszcze na 3 miesiące począwszy od d. 5. Lipca zawieszenie ustaw konstytucyjnych w Departamentach Anzeatyckich.

Prócz tego wydał Cesarz w Dreźnie Wyrok względem Hamburga i Lubeki, który jest następuiący treści:

Napoleon &c. Ma być sporządzona lista wszystkich osób nieobecnych teraz w zgłędy dywizyi woyskowej. Lista ma zawierać: 1) Wszystkie osoby, które publiczne urzędy sprawowały, a za powrotem woyska Francuzkiego z Kraiu się oddaliły. 2) Senatorów Hamburgskich i Lubeckich, którzy po wyysciu woyska Francuzkiego znowu urząd Senatorski przyięli. 3) Wszystkich Właścicieli, którzy od 1 Marca oddaliwszy się, w przeciągu 14tu dni po ogłoszeniu niniejszego Wyroku nie powrócą. 4) Wszystkie osoby, które przyięły stopień oficerski przy zaciągach dla nieprzyziaciela, tudzież wszystkie osoby, które przyięły służbę w legii Anzeatyckiej, lub należały do publicznych Urzędków przez nieprzyziaciela osadzonych. 5) Wszystkich przekonanych, iż należeli do zgromadzeń zbroynych i lud do rokoszki poduszczali. 6) Wszystkich zostających w służbie woyskowej lub cywilnej Angielskiej, Rossyjskiej lub Pruskiej. Nareszcie 7) tych wszystkich, którzy od dnia 1go Marca r. b. z miejsca zamieszkania swego oddaliwszy się, w przeciągu 14tu dni po ogłoszeniu niniejszego Wyroku nie powrócą.

Do sporządzenia téj listy ma być wyznaczona przez Prefekta pod rozkazem Xięcia Eckmühl w każdym oddzielném miejscu Kommissya; listy te mają być co 14 dni na nowo przeyrzane i sprostowane, a kopia ich przestana będzie Ministrowi Policji i Dyrektorowi Jeneralnemu dóbr Korony. Na wszelki majątek tych, których imiona znajdują się na wspomnioney liście, włożony będzie sekwestr; Administracya dóbr Korony obeymie ten majątek, a taxa jego podana będzie Jeneralnemu Dyrektorowi dóbr Korony. Póki kto na wspomnionéj liście stoi, póty prawo obywatelstwa jego zawieszony; wszelkie pieniądze, z iakiegokolwiek bądź źródła dla niego przypadające, dziedzictwa nań spadające, tudzież dochody z tego majątku wpływają do kassy administracyjnéj. Aby być wyznaczonym z téj listy i przywróconym do posiadania majątku swego, potrzeba osobnego Wyroku Cesarskiego. Dla Hamburga termin, po którym niniejsze urządzenie przeciwko nieobecny ma być do skutku przywiedzioném, kończy się z dniem 8, a dla Lubeki, z dniem 10 tym miesiąca Lipca.

Dopełnienie niniejszego Wyroku, który w dzienniku praw mieszczonym być ma, Ministróm Naszym Dochodów, Skarbu, Policji i Woyny, tudzież udzielenie jego Majorowi jeneralnemu woyska, Dyrektorowi Administracyi woyska i Xięciu Eckmühl, polecamy.

Wgłówny kwatérze Naszój
w Dreźnie dnia 18. Czerwca
1813.

(Podpis) N a p o l e o n .

Przez Cesarza:

Minister Sekretarz Stanu,

(Podpis) Hrabia Daru.

Odtąd, iak Marszałek Xiążę Essling (Massena) główną swoją kwatérą w Tulonie założył, widać w portach i zbrojowniach wielką czynność. Administratorowie marynarki otrzymali rozkaz opatrzyć flotę na niejaki czas w żywność. Oprócz znajdujących się w Tulonie woysk, spodziewają się jeszcze woysk świeżych od brzegów Prowanskich i Delfinatu, tudzież dwóch taborów artylerji. Xiążę Essling ogląda często woyska, dla których założony ma być obóz w okolicy Tulonu, w którym to mieście wielka, od wielu lat niezwyčajna panuje żywność.

Osobna woyskowa Kommissya w Osna brück, skazała na rozstrzelanie we 24rech godzinach Karola Kamps, Doktora praw, mieszkającego w Departamencie Wyższój Emssy, który obwinionym był o obrażenie odprawiający służbę żandarmeryi i Sekretarza Burmistrza w Damm, tudzież o nieposłuszeństwo, do którego żandarmerya w imieniu praw go wzywała.

K r ó l e s t w o W ł o s k i e .

Wice-Król Włoski wyjechał d. 3. Lipca z Monzy do Werony.

Część woyska Włoskiego, pod sprawą Jen. Salivarich, wyruszyła do Tyrolu i stanęła d. 23. Czerwca w Tryencie.

Z Niemiec, osobliwie zaś z Bawaryi i Szwajcaryi, przyprowadzają bardzo wiele koni przeznaczonych dla woyska we Włoszech.

Z w i ą z e k R e Ń s k i .

Część ieńców korpusu Ochotników Lützowa, który do Francji zaprowadzonym będzie, przywiedziona została d. 5. Lipca do Frankfortu nad Menem. Według listów z tamtąd pisanych, mają ci ieńcy być samymi studentami i synami nazywanych Familii.

Według doniesień z Frankfortu nad Menem pod d. 7. Lipca, stał się daleko żywszym, iak niegdyś, przechód woysk Francuzkich, Jeneratów, Urzędników woyskowych i t. d. udających się do woyska. Codziennie nadciąga 3 do 6 pułków liniowych, puszczających się po odpoczynku w dalszą drogę.

Według doniesień z Wirzburga pod d. 6. Lipca, nadciągają tam codziennie oddziały woysk rozmaitej broni. Miasto i cała okolica równa się obozowi. Dnia 4 Lipca oglądał Marszałek Xiążę Castiglione jedną dywizję złożoną z 15000 ludzi. Część tego woyska ruszyła d. 6. Lipca w drogę do Bambergu.

Według wiadomości z Frankfortu nad Menem pod d. 7. Lipca, zjechał tam niespodzianie Marszałek Xiążę Castiglione naczelny Dowódca woyska obserwacyjnego w Bawaryi, a nazajutrz dnia 8go lustrował w towarzystwie kilkunastu Jeneratów na równinie Bornheim 4tą i 5tą dywizję woyska swojego. Po kilku obrotach wojennych, które woysko wykonało, rozkazał Xiążę ruszyć na przód kilkunastu pułków

dla zrobienia miejsca wielkiej liczbie wojska, które przebywa Ren pod Moguncją.

Część wojska obserwacyjnego w Bawaryi weszła d. 7. Lipca do Bambergu. W Wirzburgu widziano według doniesień pod d. 9. Lipca, codziennie przechodzące wojska, tudzież przejeżdżających Jenerałów i Urzędników wojskowych. Między pierwszymi widziano Jen. Milhaud, Dowodzcę jazdy, tudzież Jen. Claparade i Broussier.

Dnia 25. Czerwca wyszedł w Dreźnie Patent Króla Jmci Saskiego, wzywający pod konfiskatą majątku do powrotu wszystkich Poddanych Saskich, zostających w służbie nieprzyjacielskiej.

Doniesienia z Drezna pod d. 1. Lipca są takie. „Nigdy jeszcze miasto nasze i okolice onegoż nie sprawiały takiego widoku, jak teraz. Ze spokojnego siedliska kunsztów i nayspokojniejszego pożycia, stało się nagle strasznym i pełnym wrzawy miejscem brojnym. Cesarz oglądał wszystkie stanowiska i przechody na obu brzegach Elby, począwszy od Schandau aż do Torgau, częścią konno, częścią też płynąc czółnem. W okolicy Pirny i Wittingswaldu zaktknięto wielki obóz dla 50,000 wojska, do którego codzień ciągną hufce. Na Liliensteinie, na przeciwko Königsteinu wysadzają prochem skały i zakładają baterye, z których Elba we wszelkich kierunkach strychowaną bydlę może. Okopy i wały ziemne przed czarą bramą na stronie Neustadu są teraz tak mocne i obszerne, iż całe Nowe miasto (Neustadt) stało się teraz twierdzą. W obozie z baraków złożonym, stoi teraz część gwardyi. Wewnątrz robią toż samo szanice, a nawet przed trzema bramami wznoszą się palisady. Ze wszystkich okolic Saxonii wezwano robotników do kopania w okolicach Drezna. Prócz tego ciągną wielkim gościńcem Erfurtskim i Lipskim całe pułki piechoty i jazdy idące z głębi Francyi. Żywność wojska opędza się częścią rekwiizycjami, częścią też dowozami z Saxonii i łasztami idącemi Elbą, częścią zaś dowozami przez furmankę wojskową wiozącą zapasy z samej Francyi, przez co wszelkim potrzebom zaradzono i wszelkie obawy zawstydzone. Podczas tych uzbroień odbywają się ciągle jeszcze dyplomatyczne układy. Nakoniec zwrócone są wewnątrz Saxonii wszystkich oczy na Seym deputacyjny, różniący się zupełnie od Seymów zwyczajnych, i mający się za kilka dni ze-

brać. Z każdego Cyrkułu obrano na Zgromadzeniach cyrkułowych dwóch Deputowanych ze Szlachty i dwóch Deputowanych miejskich. Spodziewaia się wiele pożytecznych rzeczy z uchwał tych znakomitych Obywateli.“

Według innych wiadomości z Drezna pod d. 6. Lipca, wyjechał d. 30. Czerwca z powrotem do Czech Ces. Austriacki Minister Spraw zagranicznych, po odprawionych kilku konferencyach z Ministrem Francuzkim Xięciem Bassano. Dnia 1. Lipca wyjechał także z Drezna do Państw swoich Król Westfalski. Dnia 2. Lipca dał N. Cesarz Napoleon Deputowanym miasta Lipska audyencyę, na której ich bardzo łaskawie przyjął. Odtąd rozesył się wieści, że stan obłączenia Lipska zniesiony, że gwardya obywatelska na 1200 ludzi zmniejszona, i że towary osadnicze za opłatą cła taryfowego, z pod pieczęci znowu uwolnione zostały. W rzeczy samej wydała Rada miasta Lipska d. 4. Lipca obwieszczenie, wskutku którego włożony na towary osadnicze sekwestr jest zniesionym, towary pod wolne zarządzanie Właścicieli oddane, i wolność handlu przywrócona.“

Dnia 9. Lipca popołudniu odprawił się znowu pod Monachium wielki popis wojska, na którym się Królowa, Królowne, Ministrowie zagraniczni i kraiowi, tudzież niezliczeni Widze ze wszystkich stanów znajdowali.

Wojsko nasze (pisze Gazeta w Monachium wychodząca) nie składało się nigdy jeszcze z tak pięknych i dzielnych, jak teraz ludzi, którzy będąc wszyscy prawie młodzi, pałają duchem wojennym, a co do piękny wojskowy postawy swojej, z trudnością od dawnych żołnierzy rozróżnieni bydlę mogą. Tak bataliony wojsk liniowych, iako też bataliony legii narodowych wyprzedzają się w gorliwości ćwiczenia się iak naleyplej w robieniu bronia, i potrzeba się dziwić téj zęczności, której ci młodzi wojownicy w tak krótkim czasie nabyli. Kilka dywizyi jazdy stanęło iuz w okolicach sąsiedzkich, a większa jeszcze liczba piechoty jest spodziewana.

Jeden batalion Bawarczyków, którzy wskutku kapitulacyi twierdzy Torunia powrócili do Bawaryi, stanął d. 6. Lipca w Inspruku dla odbywania tamże zwyczajny służby załogowej. Oficerowie i żołnierze wychwalają przyjacielskie obchodzenie się, którego od mieszkańców Torunia doznali.

Gazeta nadworna S z t u t g a r d z ka donosi, że jeden Podporucznik z pułku strzelców konnych Xięcia Ludwika, który powróciwszy bez pozwolenia od woyska do Drezna prosił zprzyczyny choroby o uwolnienie od służby, został z rozkazu Króla Jmci Wirtemberskiego dnia 22go Czerwca przed pułkiem swoim stawionym, gdzie mu zdarto wyłogi z munduru, *port d' epee* odebrano, a potem z pułku wygnano.

T e a t r W o y n y.

Umieściwszy Monitor Paryzki raport Jen. Duffresse, Gubernatora Szczecina o wypadkach podczas opasania téj twierdzy trwającego od d. 15. Lutego do 5. Czerwca, przyłączył do tego następującą korespondencyę:

I. List Jen. Bülowa, Dowodczy korpusu odwodowego, pisany w główny kwatérze w Schwedt d. 15. Marca do Jenerała Duffresse.

Mci Panie Jenerale! Terazniejsze okoliczności zmieniają stosunki, w których zosta wałem z WPanem; obowiązują mnie one do oświadczenia się przed Nim z powodu nowego stanu rzeczy. Klęski woyska Francuzkiego i postępy wójsk Rosyjskich zrażdziły zmianę w politycznych stosunkach Prus, a Król z Narodem złączył się z Rosyanami. Wiesz WPan bez wątpienia Mci Jenerale, że woysko Pruskie przewyższające liczbę 120000 ludzi i potężone z wielkim woyskiem Rosyjskiem, wkracza wewnątrz Niemiec, zajmując już ważne nieyska nad Elbą. Wiesz WPan także, że gdy cały Narod Pruski powstał w massie do boiu, woysko iego liczbą i moralną siłą wszelkie inne woysko, które się w pól pokazało, przewyższy, i że wypadek téj narodowey wojny wątpliwym byźd nie może. W takich to okolicznościach, Mci Panie Jenerale, dowodzisz wtwierdzy Szczecinie, która natychmiast opasana, i według reguł oblężoną będzie. Nie możesz WPan mieć żadney nadziei od rzeczy, a los twierdzy zostanie niezadługo rozstrzygnionym; dla tego więc czynię WPa nu tę propozycyę, abyś mi póddał twierdżę Szczecin, i abyś się układał ze mną o warunki, pod któremi poddanie to nastąpić może. Możesz byźd przekonanym Mci Panie Jenerale, iż postąpię sobie przytém w tén sposób, iaki mi uczciwość i winny Mu szacunek przepisują, a zatém, że Mu honorowe

tylko podam warunki. Według zupełnego przekonania moiego uczynisz WPan woysku Francuzkiemu i Narodowi swojemu przystugę, gdy wyciągniesz ze swoią załogą zabezpieczając przez to dobro woyska swoiego, zamiast poświęcenia go na ofiarę przez opór, który się wkrótce daremny okaza. Oświadczam WPanu otwarcie Mci Jenerale, że Cię oblegać będzie woysko Rossyyskie, które się do tego tworzy, a którego park artyleryi wkrótce stanie pod twierdżą. Przeznaczone do oblężenia siły są więcéy iak dostateczne, a WPan sam to przed sobą wyznać musisz, że twierdza w rzeczy samey bardzo krótki czas trzymać się może. Będziesz się Mci Panie Jenerale przędzý ieszcze znajdować wtakim położeniu, w iakie wprawionym iest Gubernator Gdańska, który według ostatnich wiadomości układał się o poddanie twierdzy dla tego, że go powstanie mieszkańców, ostatnich do odporu środków pozbawiło. Prócz tego czynię ieszcze WPanu tę uwagę, że po rozpoczęciu oblężenia twierdzy Szczecina, będzie z mieć z załogą swoią jedyny wybór między śmiercią i Syberyą, będącą losem ieńców dostających się moc Rossyyską; układ zatém między nami obydwoma zasługuie na pierwszeństwo. Pan Major Kau będzie miał honor wręczyć ninieyszy list WPanu. Officer ten zna tak dobrze mój sposób myślenia, iak i położenie rzeczy, a zatém proszę WPa na udzielić mu propozycyę, które mi podać mozesz. Przyymiy WPan &c.

II. Odpowieź Gubernatora Jen. Duffresse postana dnia 16go Marca Jenerałowi Bülow:

Iak WPan, tak i ja boleję nad temi okolicznościami i wypadkami, które Króla Jezgo w wojnę wiktaią. Zostając z WPanem w stosunkach, sądziłem, że pozyskałem szacunek Jego; boleśną iest zatém dla mnie rzeczą widziéć błąd mój w téj mierze. Gróźby W Pana noszące na sobie cechę małéy wspaniałości, nie straszą mnie bynajmniéy. Możesz WPan uderzyć na powierzona mi twierdżę, któręy ja z towarzyszami moimi bronić będę do upadłego.

III. List Jen. Porucznika i Jen. Gubernatora Hrabiego Tauentzien, pisany zozbozu pod Szczecinem do Jen. Majora Duffresse:

Mci Panie Jenerale! Wczoray wyprawione były festyny zpowodu zdobycia Cze.

stochowey, Torunia] i Spandau, tudzież z powodu zwycięstwa, odniesionego pod Pegaunad wojskiem Francuzkiem. W skutku tych zdarzeń sędzę, że mogą ofiarować W Panu kapitulacye. Nie wyzywam W Pana bynajmnię Mci Jenerale; owszém oddaję wszelką sprawiedliwość Jego waleczności, światłu, i środkóm użytym do obrony twierdzy Szczecina; tymczasem nie są mi z drugiey strony niewiadomemi środki posiłkowe, które się W Panu ieszcze pozostają. Zdaie się, że jest obowiązkiem W Pana pomyśleć o zachowaniu walecznych żołnierzy, któremi dowodzisz, równie iak moją jest powinnością ocalić Królowi Panu moiemu miasto, któremu plagi wojny tyle kłesk już zadały. Rozważ W Pan wszystkie te względy Mci Jenerale, i chciey byđż przekonanym, że ia w téy chwili wszystko czynić będę, co ode mnie zawisło, dla okazania W Panu tego szczególniejszego szacónku, z iakim mam honor byđż &c.

IV. Odpowiedź Jen. Duffresse.

Mci Panie Hrabio! Officer sztabowy mający od Monarchy swojego powierzóną sobie do obrony twierdzę, może, nie broniąc ię do upadłego, wystawić na niebezpieczeństwo szczęście woyska, honor iego oręża i sławę Kraiu swojego. Kapitulacya téy oblężónę, czyli raczey opasanę twierdzy, wtenczas tylko nastąpić może, kiedy wyydzie wszelka żywność i potrzeby wojenne, kiedy załoga wytrzyma w obwodzie twierdzy swoię szturm, nie mogąc już wytrzymać drugiego, i kiedy Jenerał Gubernator wszystkim tym obowiązkom zadosyć uczyni, które iako Człowiek honoru sam sobie iest winien. Oto iest moja odpowiedź Mci Hrabio; przekonany iestem, że ona nie może osłabić tego szacónku, którym mnie W Pan zaszczyczasz. Przyymij W Pan &c.

V. List Jen. Porucznika Hrabiego Tauentzien, pisany zobożu pod Szczecinem d. 1. Czerwca do Jen. Duffresse:

Ponieważ twierdza Szczecin znalaznie się w stanie oblężenia, przeto wszelki z nią związek przerwanym byđż musi. Jeżeli dotąd zachodziły naywiększe nadużycia w wyszczazaniu z twierdzy mieszkańców, tedy mam honor donieść teraz W Panu, że wydane są nayściślejsze i naysurowsze rozkazy, aby nikogo przez łańcuch naszych przedpocztów nie przepuszczać. Wydasz więc W Pan w téy mierze swoje rozkazy.

VI. Odpowiedź Jen. Duffresse postana z Szczecina d. 2go Czerwca.

Twierdza Szczecin iest wprawdzie w stanie oblężenia; lecz to nie zabrania mi bynajmnię wypuszczać twierdzy mieszkanców nie mających żywności i pozwolic im szukać gościnniejszey ziemi. Zabraniać wychođu tym nieszczęśliwym, tak srodze nekanyim od niedzy, nie iest to żadnym znakiem ludzkości ze strony Woyskowych tegoż samego Narodu. Moie lepię rozważone rozkazy są już w tym względzie wydane. Jakiokolwiek są w téy mierze rozkazy W Pana nie obchodzi mnie to bynajmnię, gdyż nadzwyczajne nieszczęście współobywateli W Pana przypisaném mi nie będzie.

Gazety Berlińskie zawierają obszérne doniesienie o podjazdowey wyprawie Rotmistrza Colomb w tyle woysk Francuzkich, oraz o napadnięciu onegoż przez też woyska mimo zawartego rozeymu, z którego to zbyt szczególowego doniesienia, ważniejsze tylko kładziemy okoliczności:

Rotmistrz Colomb przepawił się z szwadronem strzelców z Brandenburgskiego pułku huzarów, z których 10 przy tymże szwadronie znajdowało się, w nocy z 10 na 11ty Maia przez Elbę pod Rahden dla działania w tyle nieprzyaciela, i ubocznie przechodami stanął w nocy z dnia 17go na 18ty Maia na gościńcu idącym z Nauen i Plauen do Reichenbachu w Saxonii, gdzie pomał w niewolą dwóch Francuzkich Podpułkowników. — Dnia 23go zabrano w Zillnitz między Jeną i Gerą Porucznika Francuzkiego wraz z 28miu jeźdźcami i 33 końmi z wszelkim porządkiem; oddział zaś podjazdowy wcale nie ucierpiał. — Dnia 20go zastaniano w téy samey okolicy na transport zastaniany od 54 Wirtemberczyków, którzy natychmiast broń złożyli, a tak zdobyli nasi 12 wozów z sucharami, ryżem &c. i 51 koni. — Dnia 29go zrana uderzono pod Zwikau na gościńcu do Chemnitz, na mocny Francuzki transport artylleryi, zastaniany od 116tu jeźdźców dowodzonych od 6ciu Officerów, 80 Włoskiey piechoty i kilkuset uzbroionych pociągowych. Po długiey i dosyć uporczywey utarczce, opanowano 18cie dział, 6 haubic, 36 wozów napełnionych amunicyą, a oraz 10 innych wozów. Spalono wszystko, co było z drzewa, zagwożdżono

działa, żelaztwo rozdano między włościan, a wozy prochowe wysadzono na powietrze; poległo wielu nieprzyjaciół, zabrano ich 300 w niewolę i zdobyto może 400 koni, z których mało co rozdano, lub zabrano z sobą, największy bowiem zastrzelono na miejscu; ze strony Pruskiéy poległ jeden człowiek, a raniono 5ciu, między tymi zaś Porucznika Katt, który się pięknie popisował. — Dnia 4. Czerwca oddział Rotmistrza Colomb złączył się niedaleko Weimaru z jazdą Lützowa, a w celu wspólnego działania cofnęły się obadwa korpusy przez Plauen ku granicy Czeskiéy, gdzie odebrały najpierwszą wiadomość o zawartym rozejmie. Rotmistrz Colomb udał się śpiesznie z swym oddziałem do Neustadt nad rzeką Orlą, i tam dnia 11go odebrawszy od Władz Saskich urzędową wiadomość o zawartym rozejmie, wysłał do Jency Porucznik Eckerd dla ułożenia się z tamtejszym Gubernatorem wojennym. Prześiadający Francuzki Jenerał dywizyi z orszaku Cesarza, żądał, aby wspomniany Porucznik dał na piśmie zapewnienie, że korpus Pruski wstrzyma się od nieprzyjacielskich kroków, i przyrzekł toż samo ze strony Francuzkiéy. Zrobiono w Weimarze formalny układ, i ten od przebywającego tamże Francuzkiego Pośta, a oraz Jener. Dąbrowskiego, który miał wyruszyć przeciw Pruskiemu korpusowi, zatwierdzony został; w moc jego wspomniany korpus udał się spokojnie w dalszy pochód ku Elbie, a dnia 22go w Werbzigu pod Köthen dowiedział się Rotmistrz Colomb o napadnięciu na korpus Lützowa; wkrótce (o godzinie ósméy wieczorem), gdy miał zamiar w nocy przeprowić się za Elbę, doniesiono mu o zbliżaniu się kilku szwadronów nieprzyjacielskich. Rotmistrz Colomb udał się sam jeden na przeciw nim i żądał rozmówić się z Dowodzcą, dla uwiadomienia go o szastym układzie. Oficer nieprzyjacielski odpowiedział mu: „że ma rozkaz uderzyć na jego oddział, skoro się nie podda, a to z powodu, że po 12. Czerwca znajduje się jeszcze za Elbą.“ Wszystkie ze strony Rotmistrza Colomb czynione przetożenia, a szczególniéy, że dopióro dnia 11. Czerwca doniesiono mu o rozejmie, były daremne — dano znak do natarcia. Oddział Pruski otoczony z obu stron od przewyższających siły, nie mogąc walczyć i cofał się spokojnie do Elby, ściganym będąc słabo i niezgrabnie od nieprzyjaciela, i téy saméy ieszcze nocy przeprowił się przez Elbę pod Töchen

na Pruską ziemię. Zabrano mu tylkó 14tu ludzi, którzy na oddalonych stali kwaterach, parę koni officerskich, nieco płaszców &c.

Gazety Berlińskie pod d. 17. Lipca zawierają urzędowy artykuł donoszący o przedłożeniu rozejmu do d. 10. Sierpnia, po którym to dopióro dniu 6ciodniowe wypowiedzenie rozejmu nastąpić może.

—XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX—

Rzut oka na niektóre najważniejsze wypadki roku 1812.

(Ciąg dalszy.)

Gdy w Izbie Niższéy mowę zagaiającą Parlament przeczytano, zdarzyła się jedna okoliczność, która jako zupełnie obca, na szczególniejsze zasługuje wspomnienie.

Zazwyczaj ieszcze przed otworzeniem Parlamentu bywa Publiczność uwiadomiona, kto ma projekt do adresu podawać, i kto takowy popierać będzie; są to pospolicie stronnicy Ministrów; członki zaś oppozycyjne późniéy dopióro mówić zwykły sprzeciwiając się całkiem, albo po części adresowi, i projektując poprawę onegoż. Tym razem było już powszechnie wiadomo, że Lord Jocelyn zaproponuje adres, a Pan Vyse takowy popierać będzie. Lecz zaledwie tylko mowę przczytano, powstał natychmiast znany Sir Francis Burdett, a obróciwszy się do Mowcy rzekł, iż poczytuie sobie za obowiązek zwrócenia uwagi Izby i Jego Królewicowskiej Mci Xięcia Rejenta, na najważniejszy przedmiot. Znim razem powstał i Lord Jocelyn, lecz Sir Burdett żądał pierwszego głosu, a Mowca rozstrzygnął, że ten się jemu należy, i jeżeliby przy swoim prawie obstawał. Sir Francis Burdett zaczął mówić od téy uwagi, iż nie może téy nader przyiżnéy pominąć sposobności, aby nie zaproponował Izbie takiego adresu, iakiego położenie, w którym się Kray znajduje, tak gwałtownie wymaga. Obracając się zwynurzeniem prawdy do Jego Królewicowskiej Mci, i wystawiając uczucia całego Kraiu, dopełnia najświętszego obowiązku

tak ku Xiążęciu, jako i Narodowi. Co mu dotąd tak ze sposobu myślenia, iak i tylekrotnych oświadczeń Xięcia Rejenta wiadomo było, przykonywa go dostatecznie, że On nie jest z tych Xiążąt, którzy tylko to radzi słyszą, co jest miłe, przyjemne i wesole. Zachowanie i oświadczenie się Jego Królewicowskiej Mci jest zupełnie jednego rodzaju, a ón (Burdett) czuie, iżby nie dopełnił swego obowiązku ku swoim Ustanowóm, Oczyźnie, albo Xiążęciu, gdyby tę nadarzającą się pominął sposobność, nie udał się do Rejenta, i nie uwiadomił go o uczuciach Narodu i dolegliwościach, na które się ma uskarżać. Tu dopiero ze zwykłym sobie zapętem zaczął malować obraz Kraiu nayszczerzniejszymi, iakich zwykł używać kolorami, i ganić uszczypliwie postępowanie Ministrów. Mowa Xiążęcia, mówił ón między innemi, nie jest nic więcej, iak mową wielce szanownych Panów na przeciwko siedzących; znajdują się w niéy uwagi, któreby sankcyę Izby otrzymały, iak gdyby się w saméy rzeczy Reprezentanci Narodu w niéy znajdowali. Tu wezwał go Mowca do porządku, mówiąc, iż to nie są wyrazy, którychby można używać do Izby. Burdett nie zmieszany tém bynajmniej, rzekł, iż mu nic większego nie może sprawić ukontentowania, iak byż z powodu tego przedmiotu wezwanym do porządku, ponieważ słusznie z tą wnosząc może o obrażeniu Izby, kiedy się w niéy prawych Reprezentantów Narodu nie uznaie. Gdyby ta nauka ieszcze przed rokiem 1808mym była dana, nie zadziwiałoby go to bynajmniej; lecz po zasłych zdarzeniach od czasu téy epoki, po wszelkic dowodach zaprzedayności wielu krzesek, nawet wśród dnia iasnego, czego sami Ministrowie zaprzeczyć nie mogą, musi się w saméy rzeczy nad tém wielce zdumiewać. Tu zaczął iuz obszerniey nad swym ulubionym rozwodzić się przedmiotem, i podał nakoniec adres do Rejenta podług swéy myśli, w zupełnéy formie i który właściwie nic innego nie był, iak powtórzeniem iego mowy należycie podzieloném, i w zwykłym adressowi stylu ułożoném.

Lord Cochrane (bardzo znaczny morski Officer, ale porywczy członek opozycji) poparł ten adres. Zgodził ón się we wszystkich myślach zszanowaym przyjacielem swoim (Burdetem), tylko ieszcze w szczególniejszą zapuścił się naganę nad sposobem, iakim ón całego Kraiu na półwyspie trwonił się z wyryw. W ogólności zaś był ón tego

zdania, iż we wszystkiém daleko więcej uczynić można, niż się w saméy rzeczy dotąd czyni.

Tu powstał Lord Jocelyn. Widział ón się byż zagnonym do zamienienia wniosku swego adresu do Xięcia Rejenta, na projekt poprawy adresu Burdetta, co nawet z wielką skutecznó zrzęcnóścią. „Jest ón, (rzekł) w każdym punkcie odmiennego zdania zszacownym Baronetem, i żaluie serdecznie, że wniosek do adresu w tak niezgrabne wpadł ręce.“ — Jego proponowana poprawa była tylko powtórzeniem mowy zagaiającéy. Pan Vyse poparł ją.

Pan Whitbread wyznał, iż ón po większey części z tém, co szacowny Baronet powiedział, zupełnie się zgadza; gdy zaś Izba zdaie się mieć chęć głosowania, z tém winien wyznać, iż się za żadnym z obydwóch projektowanych adressów oświadczyć nie może. Widzi ón dosyć iasno, że szanowny Baronet trafny obraz narodowego nie szczęścia, które się teraz oplaakuie, odmalował; są iednakże wtakowym rozmaite uwagi i osobiste dotknięcia, o których pewności nie jest przekonany, a które wtakim czasie, i w takim miejscu były napomknione, iż podług iego opinii za przyzwoite uważane byż nie mogą.

Pan Ponsoby zgodził się ze swoim przyjacielem (Panem Withbread), i dał do zrozumienia, iż tak przeciw samemu adressowi, iak i przeciw poprawie iego, głosować będzie; rzucił ón ieszcze prócz tego kilka uwag na niektóre punkta mowy, w duchu opozycyynym.

Kancierz skarbowy (Perceval) odpowiedział lekko na te uwagi, poczem nad adresem Sir Francis Burdetta głosował; no; odrzucono go większością 237 głosów przeciw iednemu; sam adres ułożonym został daia drugiego w skutku rapportu Wydziału, przy której to okolicznosci czynił Pan Whitbread z kilkoma członkami opozycji uwagi, na które Pan Perceval krótko odpowiedział.

Z tych piérwszych posiedzeń Izb obyżga dał się poniekać poznać charakter układów parlamentowych. O nieumiarowanych wybuchnienich Burdetta i Kolligów, którzy politycznie są wywołani i w swych wnioskach rzadko kiedy wsparcie znajdują, mało Ministrowie chcą wiedzieć. Właściwe głowy opozycji Grenville i Grey w Izbie Wyższéy, a Whitbread i Ponsoby w Niższéy, są albo u-

miarkowanego umysłu, lub też nieważny względ na zaysdź mogące odmiany. Takim to sposobem nie widać w obydwóch Izbach, ani tego natężenia sił, ani tych mów wzorowych, które ieszcze przed dwoma lub trzema laty tak powszechnie interessowały. Cały sposób myślenia wyższych Stanów Narodu, dostał w ciągu ostatnich czasów zupełnie inny kierónek. Pewne polityczne zasady są uważane za nierozdzielne z terażniejszym i przyszłym dobrem Kraiu. Opozycya nie może już więcéy tak łatwo iak piérwéy przestępować wszelkiéy granicy; zakres między pozytecznym a szkodliwym, jest nader jasno oznaczony. Współczłonki Ministerium Percevala wyraźnie oświadczyli się, iż od systematu i swego sposobu postępowania odstępywać nie chcą; okazali oni razem wszelką gotowość opuszczenia mieysc swoich, gdyby albo inaczéy działać, lub dla pokonania swych przeciwników wielkiéy wymowy używać musieli. O interessach ziemoczonemi Stanami Ameryki, mało zaś wóysk wogólności, były powodem powolnego zospokoienia.

Naypiérwsza rozprawa w Izbie Niższej, dająca nieiaki rys charakterystyczny, rozpoczęła się dnia 16go Stycznia w zamiarze urzędzenia Dworu Królewskiego. Iak wiadomo, postanowiono w roku 1811ym, iż wrazie nie wyzdrowienia Króla, Xiążę Rejent w sześciu niedzielach po otwarzeniu naypiérwszego posiedzenia parlamentowego, miał być od ograniczeń Rejencyi uwolnionym. Te ograniczenia nie tyczyły się bynajmniéy właściwéy Władzy wykonawczéy, tylko istotnie prawa mianowania Parów i użytkowania z listy cywilnéy, tudzież z Królewskiego prywatnego majątku. Xiążę Rejent w nadziei wyzdrowienia swego Nayjasniejszego Oycy, oświadczył, iż do czasu, w którym takowe ograniczenia trwać będą, żądny zmiany w Ministerium nie przedsięwzię, i rozumiano, że ón tylko do tego czasu z iakąkolwiek bądź zmianą w politycznym systemacie, które się dotąd utrzymywało, a przeciw któremu piérwéy często powstania, wstrzymać się postanowił. Epoka znieśienia tych ograniczeń była więc z wielu względów ważną. Tymczasem starali się naypiérwéy Ministrowie, aby interessa tyczące się dworu Królewskiego i listy cywilnéy uporządkować. Pan Perceval wniósł zatem na posiedzeniu d. 16. Stycznia, aby nay-

piérwéy osoby mające pozostać przy Królu, ziego dawnego Dworu wybierane były, a to dla tego, aby Król, chociażby tylko na krótką chwilę odzyskał przytomność umysłu, nie uyrzał się od nieznaomych otoczonym; daléy zaproponował ón dopłatę 70,000 funtów szterlingów, któraby, razem ztém, coby z listy cywilnéy wziętem było, nowe urządzenia opędzone być mogły. Wniósł ón także dopłatę 10,000 funtów szterlingów z listy cywilnéy dla Królowéy, nie mogącéy już teraz więcéy z niejednych wygód Króla użytkować. Wreszcie proponował, aby się starano wypłacać te pensye, które Król ze swoiéy prywatnéy wypłacał kassy, a które do 60,000 funtów szterlingów wynoszą. Wszystkie te wydatki czynityby do 170,000 funtów, z których 100,000 funtów z listy cywilnéy wzięte być mają. Za stratę, którą Xiążę Rejent przez to ponosi, mają mu być ze skarbu 50,000 funtów dopłacane. Koszta uogólne wyniknąć przy obięciu zupełnéy Władzy przez Xięcia Rejenta, powinnyby 100,000 funtów być wynadgrdzone.

Te rozmaite wnioski były powodem do obszérnych rozpraw. Naypiérwéy mówił Pan Pensonby, a nie sprzeciwiając się wbrew takowym, umiał przecieź nie jedno przeciw sposobowi opędzenia listy cywilnéy zarzucić; nakoniec wyraził ón wątpliwóść istotnéy potrzeby utrzymywania Dworu Królewskiego na tak świetnym stopniu; przytoczył po większéy części zeznania naywiększéy części wezwanych do Rady lekarzów; naywiększa onych liczba twierdziła o niepodobienstwie przywrócenia zdrowia Królewskiego. Mało bowiem można takowych przytoczyć przykładów, ażeby ludzie przeszło 70 lat mający, a do tego ślepi i pomieszanych zmysłów, zmysły swoje odzyskali. Czyli ten sam wypadek podczas interwallów N. Pana mieysce mieć może, lekarze wcale pytani nie byli. A gdyby ten przypadek zdarzył się z N. Panem, mógłżeby ón na ten czas widzieć tę świetność?

Pan Perceval odwołał się do mającego nastąpić Bilu, wyrażając się, iż natenczas dokładnego udzieli objaśnienia, gdy wniosek w całości przyjętym będzie. Co do możności, że Król przynajmniéy na moment zmysły odzyskać może, przypomniał, iż w przeszłym miesiącu Lipcu był w stanie bawienia się ze swoją Panilnią i Dworzanami, iż ón sam bywając często u Króla, chociaż go za niedolnego do obięcia stéru rządowego uważał, słyszał go bardzo porządnie orzeczech pot-

szych w stosunku na czas przeszły i przyszły rozmawiającego.

P. Thiernéy oświadczył się między innymi przeciw ustanowieniu dwóch Dworów, które zdawało się bydź w zamiarze; podobnie mówił przeciw wymienionym przez Kanclerza skarbowego rozmaitym dworskim Urzędóm, które do wygody Królewskiej służyć mają. Wyrzucał Kanclerzowi, że nieograniczonéy Rejencyi ciągle czynił przeszkody, a tém samém i otwórczenie Parlamentu o ósm dni spóźnił.

Pan Scheridan kilka tylko słów powiedział, zapytując, iakie przeznaczenie wzmą należące do Xięcia Rejenta dochody z Xięstwa Kornwallis, o których w ostatnich latach często w Parlamencie mówiono, a

którego zapytania Kanclerz - wszelkiemi sposobami unikał.

Wniosek został nakoniec przyjętym.

Przedmiot takowy był powodem, podczas trzykrotnego przeczytania Bilu, do rozmaitych rozpraw, przy których nadarzyła się sposobność opozycyi do wytknięcia zaśszych niektórych wliście cywilnéy nadużyć. Kanclerz skarbowy okazał przy takowych rozprawach wielką zręczność, i popierał swój wniosek daleko mocniéy, niż zwykł był pospolicie. Nakoniec zazwolono na wszystko, stosownie do iego zamiarów,

(Dalszy Ciąg nastąpi.)

Meteorologiczne postrzeżenia we Lwowie od dnia 16. do dni 22. Lipca 1813.

Dnie.	Czas postrzeżenia	Barometr.	Cieptomierz Reaumura.	Wilgocio mierz.	Kierunek Wiatrów.	Odmiany powietrza.
16	Wsch. Słońc.	27, 11, 11.	† 12, 7.	89, 62.	Po. słaby	chmury.
	2. po połud.	27, 11, 11.	† 15, 7.	69, 33.	P. W. słaby	chmury.
	10. w nocy	28, 0, 8.	† 13, 9.	86, 95.	Z. średni	chmury, deszcz.
17	Wsch. Słońc.	28, 0, 8.	† 14, 2.	90, 95.	P. Z. słaby	gęste chmury.
	2. popołud.	28, 0, 5.	† 17, 7.	70, 28.	Z. słaby	chmury.
	10. w nocy.	27, 11, 6.	† 15, 2.	84, 56.	Po. słaby	gę. ch. deszcz.
18	Wsch. Słońc.	27, 9, 7.	† 13, 7.	90, 76.	Po. W. słaby	gęste chmury.
	2. po połud.	27, 8, 10.	† 13, 8.	78, 86.	Z. słaby	gęste chmury.
	10. w nocy	27, 8, 6.	† 11, 5.	83, 52.	Po. Z. słaby	chmury.
19	Wsch. Słońc.	27, 7, 11.	† 11, 5.	85, 33.	Po. średni	chmury.
	2. po połud.	27, 7, 10.	† 12, 7.	82, 38.	Po. Z. średni	poch. deszcz.
	10. w nocy	27, 7, 8.	† 11, 5.	89, 42.	Po. Z. Z. średni	chmury, deszcz.
20	Wsch. Słońc.	27, 7, 7.	† 11, 2.	91, 23.	Z. słaby	poch. deszcz.
	2. popołud.	27, 7, 7.	† 12, 5.	83, 61.	Z. słaby	deszcz.
	10. w nocy	27, 8, 0.	† 11, 6.	90, 38.	Po. Z. Z. słaby	chmury.
21	Wsch. Słońc.	27, 7, 10.	† 12, 13.	85, 99.	Po. słaby	gęste chmury.
	2. po połud.	27, 7, 11.	† 17, 2.	60, 57.	Po. Po. Z. średni	chmury.
	10 w nocy	27, 7, 8.	† 14, 3.	77, 14.	Po. Po. W. słaby	chmury.
22	Wsch. Słońc.	27, 7, 6.	† 13, 2.	86, 19.	Po. Z. słaby	pochm. deszcz.
	2. po połud.	27, 7, 3.	† 14, 1.	81, 90.	Po. Z. słaby	pochm. deszcz.
	10. w nocy	27, 8, 4.	† 11, 5.	84, 85.	Po. Z. słaby	chmury.